

DO DANA DANAŠNJEGA često se spominje europska suradnja i to je sasvim prirodno. Isto tako je prirodna ta stvar, kao što je bila prirodna suradnja u ranom novome vijeku, a da je nisu nazvali suradnjom. Zajedničko mišljenje ima prvenstveno političke prepreke. Zasada ostvareno zbližavanje nastalo je zahvaljujući institucijama i pojedinim privatnim osobama. Istina, okvir te djelatnosti osiguravaju politički ugovori. Političko zbližavanje obično prethodi suradnji među institucijama, zahvaljujući tomu, što se zajednički rad zasniva na stručnim temeljima. Ova izložba ostvarila se je suradnjom četiriju država. Cilj svake znanstvene radionice, javne zbirke – Nacionalne knjižnice u Slovačkoj, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Burgenländische Landesbibliothek (Pokrajinske knjižnice u Burgenlandu/Gradišću), Nacionalne knjižnice u Mađarskoj – stručno je otkrivanje kulturnoga nasljedstva, dokumentiranje njegove povijesti, i ne na posljednjem mjestu prikazivanje svega toga čitateljima, posjetiteljima. Danas se u spomenutom cilju može učinkovito i stručno djelovati jedino na taj način, da se realnost prošlosti usporedi s čimbenicima današnjice – a to je upravo i osnov-

na poruka ove izložbe. Neke obitelji, čije knjižnice izložbom pokušavamo prikazati, nikada nisu mislile na to prošlosti kojega naroda će u budućim 19.–20. st. pripadati. Kao podanici Mađarske kraljevine, služili su svojemu kralju, pokušavali su riješiti njezine osnovne probleme. A osnovni problem u ranome novome vijeku bilo je ujedinjenje države, istjerivanje Turaka, a na kulturnome polju, podizanje civilizacijskoga stupnja stanovništva države, njegovanje njegovih duhovnih potreba, tj. staranje o crkvama. Ove obitelji nisu bile jednostavno hrvatske, mađarske, austrijske, slovenske ili slovačke obitelji, nego su preko članova obitelji pripadali europskoj aristokraciji. Cijeli red bračnih parova iz talijanskoga, češkoga, njemačkoga, poljskoga, francuskog i ostalih naroda osiguravao je taj sustav veza. Pomoću ustanova, škola, crkava, tiskara, koje su pojedine obitelji uzdržavale i novčano potpomagale, ostvarena je upravo takva suradnja, za kojom i u današnjici težimo.

ISTVÁN MONOK
*glavni ravnatelj Mađarske nacionalne knjižnice
u Budimpešti*